

CEP-2025-26
ਪੰਜਾਬੀ (ਛੇਵੀਂ)
ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਨੰ. 3

C3.1	ਬੁਨਿਆਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਹਿਲੂਆਂ (ਨਿਯਮਾਂ) ਜਿਵੇਂਕਿ ਵਾਕ ਬਣਤਰ, ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ, ਕਾਲ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
-------------	--

1. ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ੳ. ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਅ. ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ
ੲ. ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

2. 'ਮੈਂ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।' ਇਹ ਵਾਕ ਕਿਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ?

ੳ. ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ	ਅ. ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ
ੲ. ਭੂਤਕਾਲ	ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

3. ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ੳ. ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਅ. ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ
ੲ. ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

4. 'ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹੇਗੀ।' ਵਾਕ ਕਿਸ ਕਾਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

ੳ. ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਅ. ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ
ੲ. ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ	ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

5. ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਨਾਂਵ ਜਾਂ ਪੜਨਾਂਵ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ੳ. ਨਾਂਵ	ਅ. ਪੜਨਾਂਵ
ੲ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	ਸ. ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ।

6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?

ੳ. 5	ਅ. 6
ੲ. 7	ਸ. 8.

7. 'ਕੀੜੀ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਕਵਿਤਾ ਹੈ।' ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਕੀੜੀ	ਅ. ਬਹੁਤ
ੲ. ਦਿਲਚਸਪ	ਸ. ਕਵਿਤਾ।

8. 'ਵੀਰ ਮੇਰਾ ਲੰਮਾ, ਭਾਬੇ ਮੇਰੀ ਪਤਲੀ।' ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਲੰਮਾ	ਅ. ਪਤਲੀ

ੲ. ਓ ਅਤੇ ਅ ਦੋਵੇਂ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

9. 'ਇਹ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੀ ਖੇਡ ਹੈ।' ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਇਹ

ਅ. ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੀ

ੲ. ਖੇਡ

ਸ. ਹੈ।

10. 'ਉੱਚਾ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ੳ. ਛੋਟੀ

ਅ. ਝਬਦੇ

ੲ. ਹੌਲੀ

ਸ. ਨੀਵਾਂ।

11. 'ਏਕਤਾ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ੳ. ਫੁੱਟ

ਅ. ਅਨੇਕਤਾ

ੲ. ਰੌਲਾ

ਸ. ਲੜਾਈ।

12. 'ਹੱਸਣਾ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ੳ. ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ

ਅ. ਲੜਨਾ

ੲ. ਰੋਣਾ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

13. 'ਉੱਦਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ?

ੳ. ਅਸਲੀ

ਅ. ਆਲਸੀ

ੲ. ਖਾਸ

ਸ. ਨੀਵਾਂ।

14. 'ਸਿੱਧਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ?

ੳ. ਪੁੱਠਾ

ਅ. ਗਿੱਲਾ

ੲ. ਗਲਤ

ਸ. ਗੁਪਤ।

15. 'ਅਨੋਖਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ?

ੳ. ਸੁਜਾਖਾ

ਅ. ਸਧਾਰਨ

ੲ. ਸੁਸਤ

ਸ. ਸਿਆਣਾ।

16. ਨਿੱਕਾ ਘਨੱਈਆ ਸੋਧਰਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। 'ਨਿੱਕਾ' ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?

ੳ. ਛੋਟਾ

ਅ. ਵੱਡਾ

ੲ. ਨਿੱਕੇ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

17. 'ਲੜਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।' ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਲੜਕੇ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?

ੳ. ਇੱਕ ਵਚਨ

ਅ. ਬਹੁ ਵਚਨ

ੲ. ਓ ਅਤੇ ਅ ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

18. 'ਰਾਮ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ।' ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਰਾਮ

ਅ. ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ

ੲ. ਓ ਅਤੇ ਅ ਦੇਵੇਂ ਸਹੀ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

19. ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਘੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ੳ. ਸ਼ਾਮਲਾਟ

ਅ. ਅਖਾੜਾ

ੲ. ਚੁਰਸਤਾ

ਸ. ਤ੍ਰਿਵਣ।

20. ਉਹ ਅਖਬਾਰ ਜੋ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਨਿਕਲੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ੳ. ਸਪਤਾਹਿਕ

ਅ. ਮਾਸਿਕ

ੲ. ਸਾਲਾਨਾ

ਸ. ਤ੍ਰੈਮਾਸਿਕ।

21. ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਘੋੜੇ ਬੱਝਦੇ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ੳ. ਸ਼ਾਮਲਾਟ

ਅ. ਟਕਸਾਲ

ੲ. ਤਬੇਲਾ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

22. ‘ਆਗਿਆਕਾਰੀ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ -

ੳ. ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਅ. ਆਪਣਾ ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ੲ. ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਸ. ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

23. ‘ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ’ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ੳ. ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ

ਅ. ਚਲਾਕੀ ਕਰਨਾ

ੲ. ਮਤਲਬ ਕੱਢਣਾ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

24. ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਫ਼ਰਕ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ੳ. ਉੱਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਬੋਲਣਾ

ਅ. ਉੱਸਲਵੱਟੇ ਭੰਨਣਾ

ੲ. ਉੱਨੀ-ਇੱਕੀ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੋਣਾ

ਸ. ਉੱਲੂ ਬੋਲਣੇ।

25. ‘ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨਾ’ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ੳ. ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ

ਅ. ਚਲਾਕੀ ਕਰਨਾ

ੲ. ਮਤਲਬ ਕੱਢਣਾ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

26. ‘ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੜਕਣਾ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ -

ੳ. ਆਦਰ ਕਰਨਾ

ਅ. ਬੁਰਾ ਲੱਗਣਾ

ੲ. ਮਰ ਜਾਣਾ

ਸ. ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ।

27. ‘ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਜਾਣਾ’ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

ੳ. ਦੋਸਤੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ

ਅ. ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

ੲ. ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਣਾ

ਸ. ਮਰ ਜਾਣਾ।

28. ‘ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਣਾ’ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ੳ. ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣੀ

ਅ. ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ

ੲ. ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਸ. ਡਰ ਜਾਣਾ।

29. 'ਅਕਲ ਦਾ ਵੈਰੀ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

ੳ. ਸਿਆਣਾ

ਅ. ਚਲਾਕ

ੲ. ਮੂਰਖ

ਸ. ਗੁਣਵਾਨ।

30. 'ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਣਾ' ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਉੱਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਮਿਲਨਾ

ਅ. ਥਾਂ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਮਿਲਨਾ

ੲ. ਉੱਘ-ਸੁੱਘ ਮਿਲਨਾ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

31. 'ਦੋਸਤੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ' ਅਰਥ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਜਾਣਾ

ਅ. ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣੀਆਂ

ੲ. ਅਲਖ ਮੁਕਾਉਣਾ

ਸ. ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਣਾ।

32. ਅਖਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰੋ -

ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗਲੀ

ੳ. ਜਦ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕੁੱਬਾ

ਅ. ਮੈਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਾਈ

ੲ. ਪੱਖੇ ਅੱਗੇ ਪੌਣ

ਸ. ਜਿੱਥੇ ਭਾਗੋ ਨਹੀਂ ਖਲੀ।

33. ਅਖਾਣ ਪੂਰੀ ਕਰੋ -

ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਰੱਖੇ ਰੋਜ਼ੇ

ੳ. ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ

ਅ. ਸੌ ਬਿਮਾਰ

ੲ. ਆਖੇ ਥੂਹ ਕੌੜੀ

ਸ. ਦਿਨ ਵੱਡੇ ਆਏ।

34. 'ਉਲਟੀ ਵਾੜ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਏ' ਅਖਾਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਅਰਥ ਚੁਣੋ।

ੳ. ਜਦੋਂ ਹਾਕਮ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ

ਅ. ਨਿਕੰਮੇ ਆਦਮੀ ਲਈ

ੲ. ਮੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇ ਵਸਤੂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਲਈ

ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ।

35. ਅਖਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰੋ -

ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਤੇ

ੳ. ਤੂੰਬਾ ਫੂਕਣਾ

ਅ. ਮੈਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਾਈ

ੲ. ਗੰਢ ਦਾ ਪੂਰਾ

ਸ. ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕੁੱਬਾ।

36. ਸ਼ਬਦ 'ਕੱਚਾ' ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਰਥ ਗ਼ਲਤ ਹਨ?

ੳ. ਇਹ ਸੇਬ ਕੱਚਾ ਹੈ

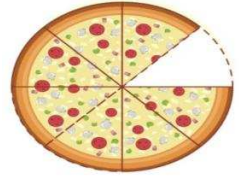
ਅ. ਕੱਚਾ ਕੰਮ ਕਾਪੀ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਕਰੋ

ੲ. ਕੱਚਾ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਪਾੜ ਦਿਓ

ਸ. ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਕੱਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Worksheet No.-3

Competency used	ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਾਂ (ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਵੇਂ) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
-----------------	---

1. ਪੀਜ਼ਾ ਦੇ 8 ਟੁਕੜੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਖਾਧੇ ਗਏ ਪੀਜ਼ਾ ਦਾ ਭਿੰਨ ਕੀ ਹੈ?

- a) $\frac{1}{8}$ b) $\frac{8}{1}$ c) $\frac{7}{8}$ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

2. ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 3 ਡੱਬੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 3 ਵਿੱਚੋਂ 2 ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਰੰਗਦਾਰ ਡੱਬਿਆਂ ਦਾ ਭਿੰਨ ਇਹ ਹੈ:

- a) $\frac{3}{2}$ b) $\frac{2}{3}$ c) $\frac{1}{3}$ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

3. ਭਿੰਨ $\frac{3}{5}$ ਵਿੱਚ, ਸੰਖਿਆ 3 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- a) ਭਿੰਨ b) ਹਰ c) ਅੰਸ਼ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

4. ਭਿੰਨ $\frac{4}{7}$ ਵਿੱਚ, ਸੰਖਿਆ 7 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- a) ਭਿੰਨ b) ਹਰ c) ਅੰਸ਼ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 5 ਕੇਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ 2 ਕੇਲੇ ਖਾਧੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਖਾਧੇ ਗਏ ਕੇਲਿਆਂ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

- a) $\frac{3}{5}$ b) $\frac{2}{5}$ c) $\frac{2}{3}$ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

6. 4 ਵਿੱਚੋਂ 3 ਹਿੱਸੇ ਕਿਸ ਭਿੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

- a) $\frac{3}{4}$ b) $\frac{4}{3}$ c) $\frac{1}{3}$ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

7. ਬਰਾਬਰ ਹਰ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ –

- a) ਮਿਸ਼ਰਤ ਭਿੰਨਾਂ b) ਅਸਮਾਨ ਭਿੰਨਾਂ c) ਉਚਿਤ ਭਿੰਨਾਂ d) ਸਮਾਨ ਭਿੰਨਾਂ

8. ਭਿੰਨ ਜਿਸਦਾ ਅੰਸ਼ ਇੱਕ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

- a) ਮਿਸ਼ਰਤ ਭਿੰਨ b) ਇਕਾਈ ਭਿੰਨ c) ਉਚਿਤ ਭਿੰਨ d) ਸਮਾਨ ਭਿੰਨ

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਭਿੰਨ ਹੈ??

- a) $\frac{1}{2}$ b) $\frac{4}{9}$ c) $\frac{2}{3}$ d) $\frac{5}{3}$

10. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਭਿੰਨ ਹੈ?

- a) $7\frac{1}{2}$ b) $\frac{8}{9}$ c) $\frac{7}{3}$ d) $\frac{5}{2}$

11. $\frac{19}{4}$ ਦੀ ਮਿਸਰਤ ਭਿੰਨ ਲਿਖੋ:-

- a) $4\frac{3}{4}$ b) $7\frac{1}{4}$ c) $2\frac{3}{4}$ d) $5\frac{1}{4}$

12. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਭਿੰਨਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

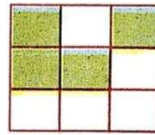
- a) $\frac{1}{2}, \frac{5}{10}$ b) $\frac{3}{4}, \frac{12}{16}$ c) $\frac{2}{5}, \frac{18}{45}$ d) $\frac{2}{3}, \frac{30}{40}$

13. ਅਸੀਂ "ਦੋ-ਤਿਹਾਈ" ਭਿੰਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

- a) $\frac{1}{2}$ b) $\frac{3}{2}$ c) $\frac{2}{3}$ d) $\frac{1}{3}$

14. ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਿੰਨ ਦੱਸੋ |

- a) $\frac{4}{8}$ b) $\frac{4}{9}$ c) $\frac{4}{10}$ d) $\frac{9}{4}$

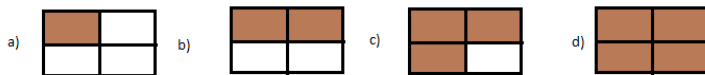

15. ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਿੰਨ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਦੱਸੋ |

- a) 7 b) 3 c) 4 d) 9

16. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਅਕ੍ਰਿਤੀ ਅਣਉਚਿਤ ਭਿੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

17. ਇੱਕ ਆਇਤਾਕਾਰ ਖੇਤ ਨੂੰ 8 ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ

ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਹੈ?

- a) $\frac{5}{8}$ b) $\frac{4}{8}$ c) $\frac{3}{8}$ d) $\frac{8}{8}$

18. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਿੰਨ ਲਿਖੋ |

- a) $\frac{5}{5}$ b) $\frac{4}{5}$ c) $\frac{3}{5}$ d) $\frac{1}{5}$

19. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਭਿੰਨ ਲਿਖ

- a) $2\frac{1}{9}$ b) $2\frac{1}{3}$ c) $3\frac{1}{9}$ d) $7\frac{1}{9}$

20. 2 ਦਿਨ ਨੂੰ 1 ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਭਿੰਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਓ।

- a) $\frac{2}{7}$ b) $\frac{1}{7}$ c) $\frac{2}{30}$ d) $\frac{2}{12}$

21. 3 ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਭਿੰਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਓ।

- a) $\frac{3}{7}$ b) $\frac{1}{4}$ c) $\frac{3}{30}$ d) $\frac{1}{12}$

22. 0.25 ਦਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

- a) $\frac{25}{10}$ b) $\frac{25}{1000}$ c) $\frac{1}{4}$ d) $\frac{1}{25}$

23. $\frac{6}{25}$ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

- a) 0.24 b) 0.25 c) 0.6 d) 0.06

24. ਰਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 3 ਕਿਲੋ 7 ਗ੍ਰਾਮ ਨੂੰ ਕਿਲੋ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- a) 3.7 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ b) 0.37 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ c) 3.07 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ d) 3.007 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ

25. ਮੀਨਾ ਆਪਣੀਆਂ 20 ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ $\frac{3}{5}$ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ?

- a) 12 b) 15 c) 10 d) 14

26. $\frac{3}{4}$ ਅਤੇ $\frac{5}{6}$ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ

- a) $\frac{3}{4} > \frac{5}{6}$ b) $\frac{3}{4} < \frac{5}{6}$ c) $\frac{3}{4} = \frac{5}{6}$ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

27. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਇਕਾਈ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- a) $\frac{1}{2}$ b) $\frac{2}{9}$ c) $\frac{1}{3}$ d) $\frac{3}{3}$

28. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਿੰਨਾਂ ਘੱਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਹਨ?

- a) $\frac{3}{10}, \frac{7}{15}, \frac{1}{2}, \frac{4}{5}$ b) $1\frac{2}{5}, 1\frac{1}{2}, 2\frac{1}{4}, 2\frac{3}{5}$ c) $\frac{9}{14}, \frac{13}{28}, \frac{11}{35}, \frac{2}{7}$ d) $\frac{7}{18}, \frac{4}{3}, 1\frac{7}{12}, 2\frac{5}{6}$

29. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਿੰਨਾਂ ਵੱਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਹਨ?

- a) $\frac{7}{10}, \frac{13}{28}, \frac{3}{7}, \frac{1}{5}$ b) $\frac{7}{10}, \frac{7}{15}, \frac{5}{20}, \frac{1}{5}$ c) $\frac{11}{14}, \frac{15}{28}, \frac{13}{35}, \frac{3}{7}$ d) $1\frac{2}{5}, 1\frac{1}{2}, 2\frac{1}{4}, 2\frac{3}{5}$

30. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮੀਟਰ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

- a) 50 cm b) 25 cm c) 10 cm d) 20 cm.

31. ਹਰਮਨ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ $\frac{3}{5}$ ਹਿੱਸਾ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭਿੰਨ ਹੈ:

- a) $\frac{2}{5}$ b) $\frac{3}{5}$ c) $\frac{1}{5}$ d) $\frac{4}{5}$

32. 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 40 ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਭਿੰਨ = ?

- a) $\frac{1}{5}$ b) $\frac{2}{5}$ c) $\frac{3}{5}$ d) $\frac{4}{5}$

33. ਹਰੀ ਕੋਲ 36 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਡੱਬਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਾਣੀ ਨੂੰ $\frac{1}{2}$, ਯੁਵਰਾਜ ਨੂੰ $\frac{1}{5}$ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਈਆਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਿਸਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ?

- a) ਰਾਣੀ b) ਯੁਵਰਾਜ c) ਹਰੀ d) ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

34. ਡੇਵਿਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਦੋਸਤਾਂ ਅਨਮੋਲ ਅਤੇ ਪਵਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਮਦਿਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕੇਕ ਦਾ $\frac{1}{5}$

ਹਿੱਸਾ ਅਨਮੋਲ ਨੂੰ, $\frac{1}{3}$ ਹਿੱਸਾ ਪਵਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖੁਦ ਖਾਧਾ। ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸਨੇ ਖਾਧਾ?

- a) ਅਨਮੋਲ b) ਡੇਵਿਨ c) ਪਵਰਾਜ d) ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ

35. ਨਵੀਨ ਨੇ ਇੱਕ ਕੰਮ $\frac{3}{5}$ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਨੇ ਉਹੀ ਕੰਮ $\frac{7}{10}$ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ?

- a) ਨਵੀਨ b) ਅਵਤਾਰ c) ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਂ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

CLASS-6th-Science

Assignment-3

ਪਾਠ: ਚੁੰਬਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਨੋਰੰਜਨ

Sr. No.	Competency	Competency Detail
1	C 2.2	Describes how electricity works through manipulating different elements in simple circuits and demonstrates the heating and magnetic effects.

1. ਰਵੀ ਨੇ ਇਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਿੱਲ ਨੂੰ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਗੜਿਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਿੱਲ ਸੂਈਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਕੀ ਹੋਇਆ?

- 1) ਕਿੱਲ ਗਰਮ ਹੋ ਗਈ
- 2) ਕਿੱਲ ਚੁੰਬਕ ਬਣ ਗਈ
- 3) ਕਿੱਲ ਦਾ ਭਾਰ ਘੱਟ ਗਿਆ
- 4) ਕਿੱਲ ਰੋਧਕ ਬਣ ਗਈ

2. ਨੇਹਾ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿੱਲਾਂ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਕਲਿੱਪ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਵਾਲੇ ਢੇਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚੁੰਬਕ ਰੱਖਿਆ। ਚੁੰਬਕ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚੇਗਾ?

- 1) ਸਿਰਫ਼ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਕਲਿੱਪ
- 2) ਸਿਰਫ਼ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿੱਲਾਂ
- 3) ਸਿਰਫ਼ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ
- 4) ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ

3. ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਚੁੰਬਕ ਰੇਤ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬੁਰਾਦੇ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਰੀਤੂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- 1) ਛਾਨਣੀ ਨਾਲ
- 2) ਦੂਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ
- 3) ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ
- 4) ਹਵਾ ਫੁਕ ਕੇ

4. ਜਦੋਂ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਟੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- 1) ਦੱਖਣੀ ਧਰੁਵ
- 2) ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ
- 3) ਕੋਈ ਧਰੁਵ ਨਹੀਂ
- 4) ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਨਾਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ

5. ਦੋ ਚੁੰਬਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇ ਕਿ ਇੱਕ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਧਰੁਵ ਵੱਲ ਹੈ। ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

- 1) ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਣਗੇ
- 2) ਉਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣਗੇ
- 3) ਦੋਵੇਂ ਘੁੰਮਣਗੇ
- 4) ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

6. ਪ੍ਰੀਆ ਨੇ ਇੱਕ ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ ਦੂਜੇ ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਹ ਕੀ ਦੇਖੇਗੀ?

- 1) ਚੁੰਬਕ ਖਿੱਚਣਗੇ
- 2) ਚੁੰਬਕ ਦੂਰ ਹੋਣਗੇ
- 3) ਚੁੰਬਕ ਚਿਪਕ ਜਾਣਗੇ
- 4) ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

7. ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿੱਕਾ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਗਿਆ ਤੇ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- 1) ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਹਨ
- 2) ਇੱਕ ਸਿੱਕੇ ਵਿੱਚ ਲੋਹਾ ਹੈ
- 3) ਸਿੱਕੇ ਨਕਲੀ ਹਨ
- 4) ਚੁੰਬਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ

8. ਰੋਹਨ ਨੇ ਚਾਬੀ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਚਾਬੀ ਚੁੰਬਕ ਵੱਲ ਝੂਲਣ ਲੱਗੀ। ਇਹ ਕਿਸ ਗੁਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

1) ਚੁੰਬਕੀ ਵਿਸਥਾਪਨ	2) ਚੁੰਬਕੀ ਆਕਰਸ਼ਣ
3) ਚੁੰਬਕੀ ਤੈਰਨਾ	4) ਚੁੰਬਕੀ ਗਰਮੀ

9. ਦੋ ਚੁੰਬਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਧੱਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਹੜੇ ਧਰੁੱਵ ਆਹਮਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ?

1) ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ	2) ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ
3) ਉੱਤਰੀ-ਉੱਤਰੀ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ-ਦੱਖਣੀ	4) ਇੱਕ ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਧਰੁੱਵ ਨਹੀਂ

10. ਇੱਕ ਚੁੰਬਕੀ ਸੂਈ, ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਮੁੜ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ?

1) ਚੁੰਬਕ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ	2) ਚੁੰਬਕੀ ਖੇਤਰ ਸੂਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
3) ਹਵਾ ਸੂਈ ਨੂੰ ਧੱਕਦੀ ਹੈ	4) ਧਾਗਾ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ

11. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਦੋ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

1) ਧਰੁੱਵ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਣਗੇ	2) ਦੋਵੇਂ ਟੁਕੜੇ ਪੂਰੇ ਚੁੰਬਕ ਬਣ ਜਾਣਗੇ
3) ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਚੁੰਬਕ ਰਹੇਗਾ	4) ਸਿਰਫ ਧਰੁੱਵ ਬਚਣਗੇ

12. ਜੇ ਇੱਕ ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁੱਵ ਦੂਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਧਰੁੱਵ ਨੇੜੇ ਹੈ?

1) ਉੱਤਰੀ	2) ਦੱਖਣੀ
3) ਦੋਵੇਂ	4) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

13. ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੋ ਚੁੰਬਕ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਚੁਣੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

1) ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਫੋਇਲ	2) ਪਲਾਸਟਿਕ ਚੂਲਰ
3) ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਿੱਲ	4) ਲੱਕੜ ਦੀ ਪੈਂਸਿਲ

14. ਮੀਨਾ ਨੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਟੰਗਿਆ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

1) ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮ	2) ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ
3) ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ	4) ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ

15. ਸੁਨੀਲ ਦੀ ਖਿਡੌਣੇ ਵਾਲੀ ਟ੍ਰੇਨ ਚੱਲਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਚੁੰਬਕ ਹਿੱਲ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

1) ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਰੰਗ ਉਤਰ ਗਿਆ	2) ਧਰੁੱਵ ਉਲਟ ਗਏ
3) ਚੁੰਬਕੀ ਬਲ ਵਿਗੜ ਗਿਆ	4) ਟ੍ਰੇਨ ਨੂੰ ਤੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

16. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਮੋਬਾਇਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

....

1) ਚੁੰਬਕ ਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ	2) ਚੁੰਬਕ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦਾ ਹੈ
3) ਚੁੰਬਕ ਡਾਟਾ ਮਿਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	4) ਚੁੰਬਕ ਧਾਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ

17. ਮੈਗਲਿਵ ਰੇਲ (Maglev train) ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਤੈਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ....

1) ਗੁਰੂਤਵਾਕਰਸ਼ਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	2) ਇੱਕੋ ਧਰੁੱਵ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਧੱਕਦੇ ਹਨ
3) ਵਿਰੋਧੀ ਧਰੁਵ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ	4) ਹਵਾ ਰੇਲ ਨੂੰ ਧੱਕਦੀ ਹੈ

18. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਪਿੰਨਾਂ, ਸਿੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਰਬੜਾਂ ਵਾਲੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਉਣਗੀਆਂ ?

1) ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਕੇ	2) ਸਿਰਫ਼ ਰਬੜਾਂ
3) ਸਿਰਫ਼ ਪਿੰਨਾਂ	4) ਪਿੰਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ

19. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨਾਲ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੂਈ ਟੰਗੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਹੈ?

1) ਗਰਮੀ ਨਾਲ	2) ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਚੁੰਬਕਤਾ ਨਾਲ (Induced magnetism)
3) ਰਗੜ ਨਾਲ	4) ਸਥਿਰ ਬਿਜਲਈ ਬਲ

20. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ —

1) ਪਾਣੀ ਹਿਲੇਗਾ	2) ਚੁੰਬਕ ਘੁਲ ਜਾਵੇਗਾ
3) ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ	4) ਚੁੰਬਕ ਤੈਰੇਗਾ

21. ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਚੁੰਬਕ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬੁਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

1) ਬੁਰਾਦਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ	2) ਬੁਰਾਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ
3) ਬੁਰਾਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਜਾਵੇਗਾ	4) ਬੁਰਾਦਾ ਡਿੱਗ ਪਵੇਗਾ

22. ਰੀਮਾ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਧਰੁੱਵ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਸਾਧਨ ਵਰਤੇਗੀ?

1) ਤਾਪਮਾਪੀ	2) ਚੁੰਬਕੀ ਸੂਈ
3) ਪੈਮਾਨਾ	4) ਸਟਾਪਵਾਚ

23. ਜੇ ਇੱਕ ਚੁੰਬਕ ਦੂਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਧੱਕੇ ਤਾਂ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

1) ਧਰੁੱਵ ਵੱਖਰੇ ਹਨ	2) ਧਰੁੱਵ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ
3) ਚੁੰਬਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ	4) ਚੁੰਬਕ ਦੀ ਤਾਕਤ ਘੱਟ ਗਈ

24. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖ ਕੇ ਉੱਤੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬੁਰਾਦਾ ਛਿੜਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

1) ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਆਕਾਰ	2) ਚੁੰਬਕੀ ਰੇਖਾਵਾਂ
3) ਚੁੰਬਕ ਦਾ ਰੰਗ	4) ਆਕਰਸ਼ਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ

25. ਜੇ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਠੰਢਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

1) ਚੁੰਬਕਤਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ	2) ਚੁੰਬਕਤਾ ਉਹੀ ਰਹੇਗੀ
3) ਚੁੰਬਕਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ	4) ਚੁੰਬਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ

ਸ੍ਰੇਣੀ: ਛੇਵੀਂ (ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ) CEP ਵਰਕਸ਼ੀਟ-3

Competency	Competency Details
C-1.2	Comprehends and analyses data using tables, charts, diagrams, and maps representing socio-political, cultural, economic, or geographic phenomenon
C-4.2	Discovers the topographical diversity of the Indian landform- from the semi-arid zone in the west to the areas of heavy rains in the north-east, from the long coastal areas in the south to the snow-clad mountains in the north, and the rich biodiversity of the country.
C-2.2	Explains key phases of history which denote major changes in the world history.

1. ਜੇਕਰ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢੋਗੇ -

- ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।
 ਆ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
 ਈ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ।
 ਸ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

2. ਭੌਤਿਕ (ਧਰਾਤਲੀ) ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- ੳ) ਹਰਾ ਘ) ਨੀਲਾ ਏ) ਭੁਰਾ ਸ) ਪੀਲਾ

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਕਸ਼ੇ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

- ੳ) ਮੈਸਮ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣਨ ਲਈ
- ਅ) ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਣਨ ਲਈ
- ੲ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਣਨ ਲਈ
- ਸ) ਪਹਾੜ, ਪਠਾਰ ਅਤੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ

4. ਮੰਨ ਲਓ ਰਾਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੜਕ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੋਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧਾ ਰਸਤਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਮੱਖ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ੳ) ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਚੁਣ ਸਕੇਗਾ।	ਅ) ਭੀੜ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਚੁਣ ਸਕੇਗਾ।
ੲ) ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ।	ਸ) ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕੇਗਾ।

5. ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

- ੳ) ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ
- ਅ) ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਲਈ
- ੲ) ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ

ਸ) ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ

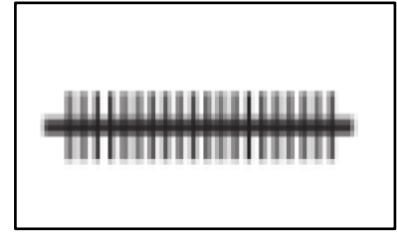
6. ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੳ) ਨਹਿਰ

ਅ) ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ

ੲ) ਮਹਾਂਸਾਗਰ

ਸ) ਸੜਕ

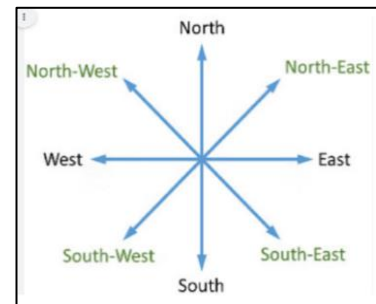
7. ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਓ, ਤਸਵੀਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਸ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਦਰਸਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?

ੳ) ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ

ਅ) ਤੀਰ- ਚਿੰਨ੍ਹ ਰੇਖਾ

ੲ) ਜਮਾਂ (+) ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਸ) ਗੁਣਾਂ (×) ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ

8. ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੱਸੋ, ਇਹਨਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੳ) ਦਿਸ਼ਾ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਅ) ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ

ੲ) ਦੂਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

9. ਮਨਦੀਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਦੀਵਾਰ ਉੱਪਰ ਟੰਗਿਆ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲਾ ਸਿਰਾ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੳ) ਉੱਤਰ

ਅ) ਦੱਖਣ

ੲ) ਪੂਰਬ

ਸ) ਪੱਛਮ

10. ਜਿਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਝ “ਥੰਮ੍ਹ” ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ “ਥੰਮ੍ਹ” ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ੳ) ਦੂਰੀ, ਦਿਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਅ) ਪਹਾੜ, ਪਠਾਰ, ਮੈਦਾਨ

ੲ) ਨਦੀਆਂ, ਸਮੁੰਦਰ, ਮਹਾਂਦੀਪ

ਸ) ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲ

11. ਧਰਤੀ ਦਾ 71% ਹਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 29% ਹਿੱਸਾ ਠੋਸ ਹੈ। ਹਵਾ ਦਾ ਪਰਿਮੰਡਲ ਜੋ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਘੇਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਵਾਯੂਮੰਡਲ

ਅ) ਜਲਮੰਡਲ

ੲ) ਵਾਤਾਵਰਣ

ਸ) ਓਪਰੇਕਤ ਸਾਰੇ

12. ਇਹ ਭੂ-ਰੂਪ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਤੋਂ ਪੱਧਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ ਭੂ-ਰੂਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਭੂ-ਰੂਪ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਪਹਾੜ

ਅ) ਪਠਾਰ

ੲ) ਮੈਦਾਨ

ਸ) ਦੀਪ

13. ਇਹ ਭੂ-ਰੂਪ ਪੱਧਰੇ ਥਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੇੜ੍ਹ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲ ਪੱਟੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਭੂ-ਭਾਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ੳ) ਮੈਦਾਨ

ਅ) ਪਠਾਰ

ੲ) ਪਹਾੜ

ਸ) ਮਹਾਂਦੀਪ

14. ਮਹਾਂਸਾਗਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਗਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਧਰਤ ਟੁਕੜੇ, ਖੇਤੀ, ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਧਰਤ ਟੁਕੜੇ ਕੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਨ?

ੳ) ਮਹਾਂਸਾਗਰ

ਅ) ਮਹਾਂਦੀਪ

ੲ) ਦੀਪ

ਸ) ਸਾਗਰ

15. ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਅਰਧ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਕਰਕ ਰੇਖਾ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਰਤੀ ਦਾ 29.5% ਭਾਗ ਘੇਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਏਸ਼ੀਆ

ਅ) ਅਫ਼ਰੀਕਾ

ੲ) ਯੂਰਪ

ਸ) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ

16. ਇਸ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਰੂਸ (ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼) ਦਾ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵੈਟੀਕਨ ਸਿਟੀ (ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਦੇਸ਼) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੈ?

ੳ) ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ

ਅ) ਯੂਰਪ

ੲ) ਅਫ਼ਰੀਕਾ

ਸ) ਏਸ਼ੀਆ

17. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾਂਸਾਗਰ, ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ ਖਾਈ 'ਮੈਰੀਨਾ' ਇਸ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ

ਅ) ਅੰਧ ਮਹਾਂਸਾਗਰ

ੲ) ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ

ਸ) ਆਰਕਟਿਕ ਮਹਾਂਸਾਗਰ

18. ਧਰਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਰਿਮੰਡਲ - ਥਲ, ਜਲ, ਹਵਾ - ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਕੀਰਨ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਥਲ ਮੰਡਲ

ਅ) ਵਾਯੂਮੰਡਲ

ੲ) ਜੀਵਮੰਡਲ

ਸ) ਜਲਮੰਡਲ

19. ਹਵਾ ਵਿੱਚ 78% ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੀ ਗੈਸ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਵੱਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਗੈਸ ਹੈ?

ੳ) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ

ਅ) ਆਕਸੀਜਨ

ੲ) ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ

ਸ) ਆਰਗਨ

20. ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਕ ਨੇ 35 ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 8 ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 12 ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸਤੰਭ ਲੇਖ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜਾ ਕੌਣ ਸੀ?

ੳ) ਚੰਦਰਗੁਪਤ

ਅ) ਸਮੁਦਰ ਗੁਪਤ

ੲ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੁਪਤ

ਸ) ਅਸ਼ੋਕ

21. ਗੁਪਤ ਕਾਲ ਦੇ ਸਮੁਦਰ ਗੁਪਤ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੇ ਵੀਨਾ ਵਜਾਉਂਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ੳ) ਮਹਾਨ ਯੋਧਾ

ਅ) ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਕ

ੲ) ਮਹਾਨ ਕਵੀ

ਸ) ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ

22. ਉਜੈਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਨੌਂ ਰਤਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮੁਦਰ ਗੁਪਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਤੁਬ ਮੀਨਾਰ ਕੋਲ ਲੱਗੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਤੰਭ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਉਸ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ੳ) ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਪਹਿਲਾ

ਅ) ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਦੂਜਾ

ੲ) ਸਕੰਦਗੁਪਤ

ਸ) ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗੁਪਤ

23. ਇਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਸੀ। ਸਾਮਰਾਜ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਕਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਮਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ੳ) ਸ਼ੱਕ ਸਾਮਰਾਜ

ਅ) ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ

ੲ) ਚੋਲ ਸਾਮਰਾਜ

ਸ) ਵਿਜੈਨਗਰ ਸਾਮਰਾਜ

24. ਗੁਪਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

ੳ) ਦੀਨਾਰ

ਅ) ਵਿਸ਼ਯ

ੲ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਸ) ਭੁਕਤੀ

25. ਗੁਪਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਸੋਠਾਂ (ਬੈਂਕਰਾਂ) ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸੰਘ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਘਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ?

ੳ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਅ) ਭੁਕਤੀ

ੲ) ਸੂਬਾ

ਸ) ਵਿਸ਼ਯ

ਯੋਗਦਾਨ: ਹਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਲੈਕ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) SOE(G) ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੂਪਨਗਰ

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ (ਲੈਕ. ਇਤਿਹਾਸ) ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਛੀਨਾ ਬੇਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ

ਅਨੂ ਗਰਗ (ਸ.ਸ.ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ) ਸ.ਕੰ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਪਟਿਆਲਾ।

CEP 2025-26
Class 6th Subject: English
Worksheet -3

Sr. No.	Competency	Competency Detail
1.	C-2.1	Applies varied comprehension strategies (inference, prediction, visualization) to understand different texts.
2.	C-2.2	Understands main ideas and draws essential conclusions from the material read.

Questions (1–6): Read the passage carefully and answer the questions.

Once, a poor woodcutter was cutting wood near a river. Suddenly his axe slipped and fell into the water. He was sad because it was his only tool to earn a living. Seeing his honesty, a water fairy appeared and offered him a golden axe. The woodcutter refused, saying it was not his. Then she showed him a silver axe, but he refused again.

Finally, the fairy brought his iron axe. The woodcutter smiled and said, “Yes, this one is mine.” The fairy was pleased and gave him all three axes for his honesty. From that day, the woodcutter lived happily.

Q1. Where was the woodcutter working?

- a) In a field
- b) Near a river
- c) On a hill
- d) In a forest

Q2. What fell into the water?

- a) His stick
- b) His axe
- c) His food
- d) His bag

Q3. What did the fairy first offer him?

- a) Silver axe
- b) Iron axe
- c) Wooden axe
- d) Golden axe

Q4. Why did the fairy reward him?

- a) For being strong
- b) For being rich
- c) For being honest
- d) For being quick

Q5. The woodcutter accepted the golden axe.

- a) true
- b) not sure
- c) false
- d) not given

Q6. Textual Question: Write 2–3 sentences about why honesty is a good quality.

.....

.....

Questions (7–12): Read the passage carefully and answer the questions.

Last Sunday, our teacher took us to the city zoo. We saw many animals and birds there. Lions roared loudly, monkeys jumped playfully, and peacocks danced beautifully. We also saw tall giraffes and huge elephant spraying water with its trunk.

Our teacher told us that every animal has an important role in nature. We should never harm them or throw food inside cages. Zoos help protect rare animals from hunters. I enjoyed the trip and learned how to love and care for all living creatures.

Q7. Where did the students go?

- a) To a park
- b) To a zoo
- c) To a museum
- d) To a farm

Q8. What did the teacher tell them?

- a) To shout
- b) To leave early
- c) To throw food
- d) That every animal is important

Q9. What did zoos help to do?

- a) Protect rare animals
- b) Make animals sad
- c) Train hunters
- d) Close cages

Q10. What is the main idea of the passage?

- a) Zoo visits are fun
- b) We should love and protect animals
- c) Zoos are dangerous
- d) Animals are scary

Q11. Identify the preposition: “The elephant sprayed water with its trunk.”

- a) sprayed
- b) water
- c) with
- d) trunk

Q12. Textual Question: Write 2–3 sentences about why animals should be protected.

.....

.....

Questions (13–18): Read the passage carefully and answer the questions.

One day, Ritu found a wallet on her way to school. She opened it and saw some money and an ID card. She decided not to keep it and gave it to her teacher. The teacher checked the card and found that it belonged to a parent from the school.

When the parent received the wallet, he was very happy and thanked Ritu for her honesty. The principal praised her in the morning assembly. Ritu felt proud because she had done the right thing.

Q13. What did Ritu find?

- a) A wallet
- b) A bag
- c) A key
- d) A purse

Q14. What was inside the wallet?

- a) A letter
- b) Money and ID card
- c) Toys
- d) Tickets

Q15. She decided not to give the money to the teacher.

- a) true b) false c) not sure d) not given

Q16. Which of these qualities would make a student like Ritu?

- a) Kindness b) Greed
c) Truthfulness d) Sympathy

Q17. What lesson does this story teach?

- a) Never return lost things b) Honesty brings respect
c) Keep found money d) Hide the truth

Q18. Textual Question: Write 2–3 sentences about how honesty builds trust.

.....
.....

Questions (19–24): Read the passage carefully and answer the questions.

Once, two women came to a judge with a baby. Both claimed, “This is my child.” The judge thought for a while and said, “Cut the baby into two parts and give one to each.” One woman cried, “No! Please don’t harm the child. Give him to her instead.”

The judge immediately said, “This woman is the real mother. A true mother can never see her child in pain.” The other woman stood silent and ashamed. Everyone praised the judge for his wisdom and fairness.

Q19. Who went to the judge?

- a) Two men b) A child c) A man and a woman d) Two women

Q20. What were they fighting for?

- a) A house b) A baby c) Money d) Jewellery

Q21. What did the judge say at first?

- a) To divide the baby b) To send them away
c) To punish them d) To call soldiers

Q22. Who was the real mother?

- a) The woman who cried b) The silent woman
c) The judge d) None

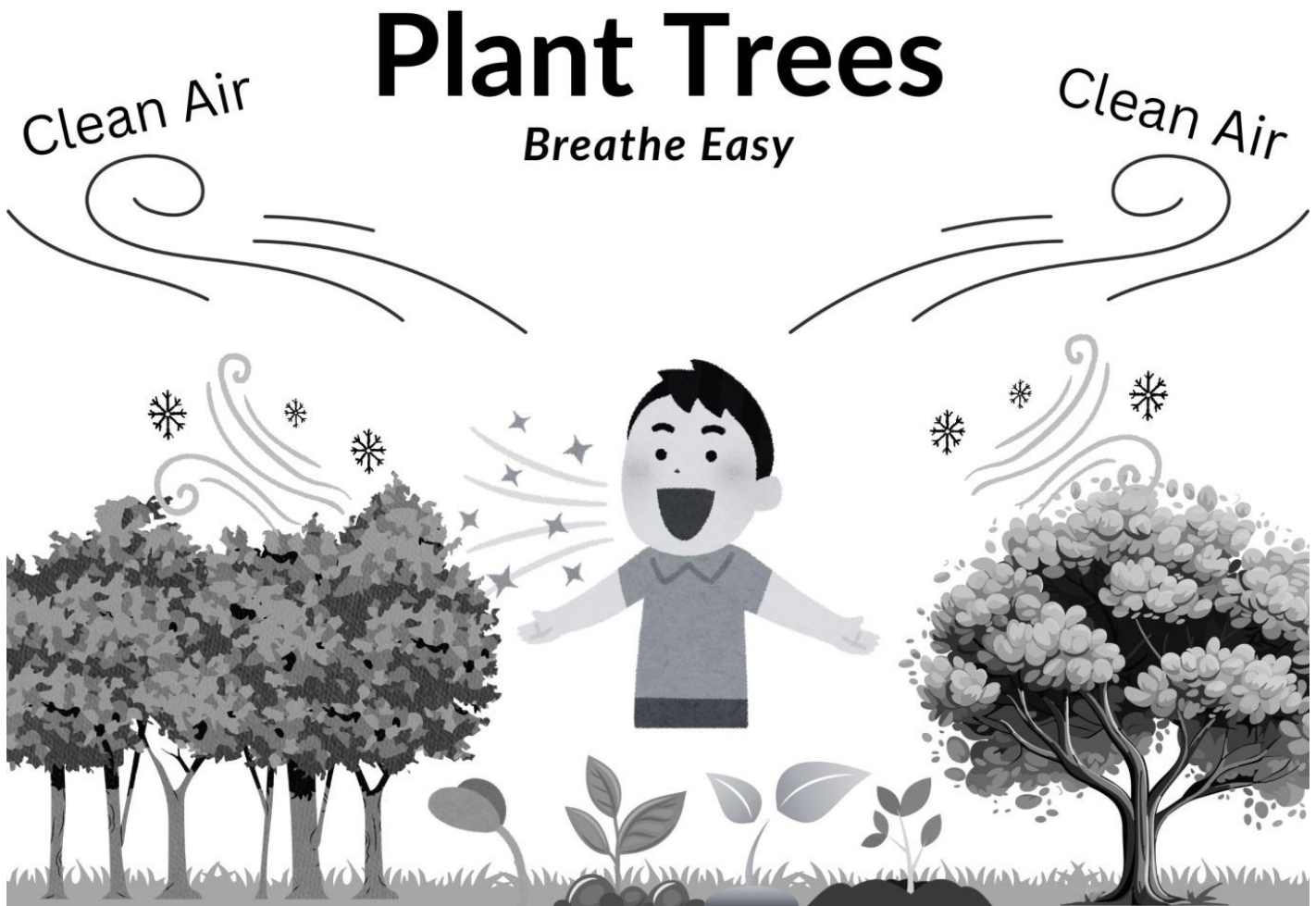
Q23. What quality did the judge show?

- a) Wisdom and fairness b) Anger c) Fear d) Greed

Q24. Textual Question: Write 2–3 sentences on why truth and love always win.

.....
.....

Questions (25–30): Study the poster carefully and answer the questions that follow.

Q25. What is the message of the poster?

- a) Cut trees b) Plant trees c) Build houses d) Burn leaves

Q26. What is shown in the picture?

- a) Cars b) Green saplings c) Mountains d) Roads

Q27. What happens when we plant trees?

- a) We get clean air b) We get pollution
c) It becomes noisy d) Air becomes dirty

Q28. What do trees help us to do?

- a) Breathe easily b) Build roads c) Waste water d) Cut forests

Q29. What is the opposite of “Plant Trees”?

- a) Cut Trees b) Grow Trees c) Save Trees d) Care Trees

Q30. Textual Question: Write 2–3 sentences about how trees help people and animals.

.....
.....

Worksheet 3
CEP -2025-26
हिंदी (छठी)

C-1.1: विभिन्न पाठों को समझने के लिए अनुमान लगाना (inferring) और पूर्वानुमान (predicting) जैसी रणनीतियाँ अपनाता/अपनाती है।

C-2.1: विचारों को क्रमबद्ध करने, शीर्षक/उपशीर्षक चुनने, स्पष्ट प्रारंभ, समापन और अनुच्छेदों के निर्माण जैसी लेखन रणनीतियाँ अपनाता/अपनाती है।

C-5.1: अपने लेखन में उपयुक्त व्याकरण और वाक्य संरचना का प्रयोग करता/करती है।

निम्नलिखित बहुवैकल्पिक प्रश्नों में सही विकल्प को चुनें-

निम्नलिखित प्रश्नों का सही विकल्प चुनकर उत्तर दें -

C-1.1: अनुमान लगाना और पूर्वानुमान

1. पड़ोसी राजा ने अपना भेष क्यों बदला?

क) घोड़े को बेचना था।

ख) राजा के न्याय की परीक्षा लेनी थी।

ग) शहर घूमना था।

घ) ठग से मिलना था।

2. नौकर लेखक का है, यह राजा ने कैसे पता लगाया?

क) किसान के काम करवाकर।

ख) उसने लेखक के काम फुर्ती से किए।

ग) नौकर के इशारे से।

घ) लेखक का रोना देखकर।

3. किसान को पचास चाबुक की सज़ा क्यों मिली?

क) उसने राजा को धोखा दिया।

ख) उसने चोरी की थी।

ग) वह नौकर से लेखक के काम नहीं करवा सका।

घ) वह झूठा मुकद्दमा लाया था।

4. तेली और कसाई के मुकद्दमे में, राजा को कैसे पता चला कि पैसे कसाई के हैं?

क) पैसों का वजन कम था।

ख) कसाई ने सच बता दिया।

ग) पैसों पर तेल की गंध थी।

घ) पैसों को पानी में डालने पर तेल के कण नहीं तैरे।

5. घोड़े ने ठग को क्यों नहीं पहचाना?

क) घोड़ा बीमार था।

ख) ठग ने घोड़े को मारा था।

ग) ठग उसका असली मालिक नहीं था।

घ) ठग ने भेष बदल लिया था।

6. पड़ोसी राजा ने न्याय देखकर क्या संकल्प किया?

क) अपना राज्य छोड़ने का ।

ख) बुद्धि से न्याय करने का।

ग) घोड़े को बेचने का।

घ) राजा को दंड देने का ।

7. 'दूध का दूध, पानी का पानी' मुहावरे का क्या अर्थ है?

क) दूध में पानी मिलाना।

ख) सच्चा और उचित न्याय करना।

ग) पानी बचाना।

घ) दूध पीना।

8. नाहन को 'तालाबों का शहर' क्यों कहा जाता है?

क) यह समुद्र से ऊँचा है।

ख) यहाँ रानी ताल जैसे कई ताल/तालाब हैं।

ग) यहाँ केवल मंदिर हैं।

घ) यह बहुत पुराना है।

9. वर्षा होने पर भी बाहर के दृश्य 'अद्भुत' क्यों लग रहे थे?

- क) वर्षा से गर्मी कम हुई थी। ख) पहाड़ और हरियाली अधिक सुंदर हो गई थी।
 ग) बादल बहुत तेज़ गरज रहे थे। घ) झरना रुक गया था।
10. दंतकथा के अनुसार, रेणुका ने झील का रूप क्यों लिया होगा?
 क) उन्हें तैरना पसंद था। ख) परशुराम जी के कहने पर।
 ग) पति ऋषि यमदग्नि के शाप के कारण। घ) वह जलपरी थीं।
11. नाहन में मंदिर, मस्जिद, गुरुद्वारा और चर्च होने से शहर के बारे में क्या पता चलता है?
 क) वह बहुत बड़ा शहर है। ख) वहाँ बहुत ट्रैफिक है।
 ग) यह सर्वधर्म सद्भाव का नगर है। घ) वहाँ बहुत पहाड़ हैं।
12. रेणुका झील पर मछली पकड़ना 'वर्जित' क्यों है?
 क) यहाँ बहुत कम मछली है। ख) झील की पवित्र और धार्मिक मान्यता के कारण।
 ग) मछली पकड़ने के लिए अनुमति चाहिए। घ) बच्चों के चिड़ियाघर के कारण।
13. रेणुका जी की लायन सफारी में और क्या देखा जा सकता है?
 क) बहुत सारे हाथी। ख) बब्बर शेर और बंदर।
 ग) सिर्फ मोर। घ) हिरण और ज़ेबरा।
14. रेणुका का मेला किस समय आयोजित होता है?
 क) हर वर्ष मई महीने में। ख) हर वर्ष जुलाई महीने में।
 ग) हर वर्ष नवम्बर महीने में। घ) हर वर्ष फरवरी महीने में।
15. त्रिलोकपुर ग्राम में किस देवी का मंदिर है?
 क) माता सरस्वती जी। ख) माता लक्ष्मी जी।
 ग) महामाया श्री बाला सुन्दरी जी। घ) माता चिंतपूर्णी जी।

II. C-2.1: लेखन रणनीतियाँ

16. पाठ 12 (रेणुका झील) के शुरू में 'चंडीगढ़, दिनांक' और 'प्रिय मित्र उल्लास' लिखना किसका सही तरीका है?
 क) कहानी लिखने का। ख) निबंध लिखने का।
 ग) पत्र लेखन के प्रारंभ का। घ) कविता लिखने का।
17. पाठ 12 (रेणुका झील) के अंत में 'तुम्हारा मित्र, क्षितिज' लिखना क्या कहलाता है?
 क) कहानी का मध्य भाग। ख) पत्र का उचित समापन।
 ग) उपशीर्षक का चयन। घ) विचारों का फैलाव।
18. रानी ताल में 'सुबह की सैर हो सकती है और शाम को बोटिंग भी' लिखना क्या दिखाता है?
 क) समय की जानकारी देना। ख) शहर के क्रियाकलापों को बताना।
 ग) मौसम की भविष्यवाणी करना। घ) केवल तालाब का नाम लिखना।
19. लेखक ने न्याय के तीनों मुकद्दमों का फैसला सुनाने के बाद उनके कारण क्यों बताए?
 क) वह अपने नियम बता रहा था। ख) उसे कारण याद नहीं थे।
 ग) पड़ोसी राजा ने न्याय का तरीका पूछा था। घ) दरबारियों को सबक सिखाना था।
20. 'आज पाँवटा साहब एक तीर्थ स्थान के रूप में परिणत हो चुका है' यह वाक्य क्या स्पष्ट करता है?
 क) गुरुद्वारे की पुरानी इमारत। ख) स्थान का वर्तमान और धार्मिक महत्व।

- ग) गुरु गोबिंद सिंह का जन्म।
घ) यमुना नदी का नाम।
21. पत्र के अंत में 'सचमुच, यदि तुम भी साथ होते तो और भी आनंद आता।' लिखने का उद्देश्य क्या है?
क) मित्र को डाँटना।
ख) मित्र के प्रति प्रेम व्यक्त करना।
ग) यात्रा को अधूरा बताना।
घ) मित्र को अगली यात्रा में बुलाना।

III. C-5.1: उपयुक्त व्याकरण और वाक्य संरचना

22. जिस शब्द से किसी काम का करना या होना पाया जाए, उसे क्या कहते हैं?
क) संज्ञा
ख) सर्वनाम
ग) क्रिया
घ) विशेषण
23. वाक्य 'राजा ने उसे घोड़े पर बिठा लिया।' में क्रिया शब्द क्या है?
क) राजा
ख) उसे
ग) घोड़े पर
घ) बिठा लिया
24. वाक्य 'घोड़ा हिनहिनाया।' में क्रिया शब्द क्या है?
क) घोड़ा
ख) हिन।
ग) हिनहिनाया
घ) या
25. संज्ञा या सर्वनाम के जिस रूप से उसका संबंध क्रिया तथा दूसरे शब्दों से जाना जाता है, उसे क्या कहते हैं?
क) वचन
ख) लिंग
ग) कारक
घ) विशेषण
26. 'ने, में, से, को, का' आदि क्या कहलाते हैं?
क) विशेषण
ख) कारक चिह्न
ग) उपसर्ग
घ) प्रत्यय
27. वाक्य 'लोगों ने घोड़े को रोक लिया।' में कर्म कारक कौन है?
क) लोगों ने
ख) रोक लिया
ग) घोड़े को
घ) ने
28. जिस रूप से क्रिया के 'साधन' का बोध हो, उसे क्या कहते हैं?
क) सम्प्रदान कार
ख) करण कारक
ग) संबंध कारक
घ) कर्म कारक
29. 'घोड़े पर सवार' के लिए एक शब्द क्या है?
क) घुड़दौड़
ख) घुड़सवार
ग) घोड़ामल
घ) घुड़शाला
30. 'ठगी करने वाला' के लिए एक शब्द क्या है?
क) घुड़सवार
ख) ठग
ग) कसाई
घ) सिपाही
32. 'विनती' शब्द का सही अर्थ क्या है?
क) झगड़ा
ख) प्रार्थना
ग) दंड
घ) संकल्प

अन्य महत्वपूर्ण वस्तुनिष्ठ -उत्तर

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर चार या पाँच वाक्यों में लिखें:-

1. राजा ने पड़ोसी राजा और ठग के मुकद्दमे का फैसला कैसे किया?

उत्तर: राजा ने घोड़े को अस्तबल में बाँध दिया। अगले दिन राजा ने पहले पड़ोसी राजा को अस्तबल में ले जाकर घोड़े को पहचानने को कहा। राजा ने अपना घोड़ा पहचान लिया और राजा को देखते ही घोड़ा भी हिनहिनाने लगा क्योंकि वह अपने मालिक को पहचान गया था। उसके बाद ठग को अस्तबल में ले जाकर घोड़ा पहचानने के लिए कहा गया। ठग ने तो घोड़े को पहचान लिया मगर घोड़ा उसे देख कर चुप रहा। इस तरह राजा समझ गया कि घोड़ा पड़ोसी राजा का है।

2. नाहन शहर की विशेषताएँ लिखें।

उत्तर: नाहन को तालाबों का शहर कहा जाता है। शिवालिक की पहाड़ियों में बसा यह शहर बहुत खूबसूरत शहर है। यहाँ का रानी तालाब मंदिर बहुत प्रसिद्ध है। यह शहर समुद्र तल से 933 मीटर ऊँचा है। इस शहर में मंदिर, मस्जिद, गुरुद्वारे और चर्च सब मौजूद हैं।

3. रेणुका जी से संबंधित दंतकथा लिखो।

उत्तर: हिमाचल प्रदेश में स्थित सबसे बड़ी प्राकृतिक झील रेणुका झील है। इस झील के संबंध में यह दंतकथा है कि यह झील परशुराम जी की माता रेणुका जी ही है। रेणुका जी ने अपने पति ऋषि यमदाग्नि के शाप के कारण एक झील का रूप धारण कर लिया था।

4. रेणुका झील की विशेषताएँ लिखो।

उत्तर: रेणुका झील हिमाचल प्रदेश की सबसे बड़ी प्राकृतिक झील है। इस झील का संबंध परशुराम जी की माता रेणुका जी से है। इसकी लंबाई 3241 मीटर है और यह समुद्र तल से 672 मीटर ऊँचाई पर है। यहाँ पर बच्चों के लिए एक चिड़ियाघर भी है। इस झील के किनारे प्रत्येक वर्ष नवंबर महीने में बहुत भारी मेला लगता है।

5. कुमारी कालीबाई देश के लिए कैसे शहीद हो गई?

उत्तर: कुमारी कालीबाई ने सेंगाभाई की रस्सियाँ, काट दी जिससे वह भागने में सफल हो गए। अंग्रेजों ने गुस्से में आकर कालीबाई पर गोलियाँ चला दी। कालीबाई ने वहीं पर प्राण त्याग दिए। इस तरह वह देश के लिए शहीद हो गई।

मार्गदर्शक

* डॉ. राजन एस.आर.पी. हिंदी पंजाब

तैयार कर्ता

* दीपक कुमार, सरकारी मिडल स्कूल शेरगढ़, बठिंडा।

* परविंदर कौर, सरकारी हाई स्कूल भैणी, बठिंडा।

* गुरविंदर कौर, स.स.स.स. स्कूल चक्क फतेह सिंह वाला, बठिंडा।

* कुलदीप सिंह, स.स.स.स. स्कूल महमूद खेड़ा, श्री मुक्तसर साहिब।